

Sammanfattning

Ungdomspolitikerna är ett eget område i statsbudgeten och har ett eget anslag. Det finns också en särskild myndighet, Ungdomsstyrelsen. Målgruppen för ungdomspolitikerna är ungdomar från och med 13 till och med 25 år.

I denna promemoria presenteras förslag till en ny ungdomspolitik som har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Promemorian har utarbetats som ett led i arbetet med en kommande ungdomspolitisk proposition. Till grund för promemorian ligger ett antal rapporter om och utvärderingar av ungdomspolitikerna, bl.a. Statskontorets rapport Ett effektivare uppföljningssystem för den nationella ungdomspolitikerna (2010:25).

Den nuvarande ungdomspolitikerna bygger på propositionen Makt att bestämma – rätt till välfärd (prop. 2004/05:2). I denna presenterades två mål för den nationella ungdomspolitikerna, fyra perspektiv som bör präglade offentlig verksamhet för ungdomar, ett nytt uppföljningssystem och fem huvudområden som skulle vara styrande för uppföljning och analys, samt ett handlingsprogram. Målen för ungdomspolitikerna reviderades något i budgetpropositionen för 2008 och fastställdes av riksdagen. De nuvarande målen är att alla ungdomar ska ha verklig tillgång till välfärd, och att alla ungdomar ska ha verklig tillgång till inflytande (prop. 2007/08:1).

Promemorian innehåller förslag på ett nytt övergripande mål för ungdomspolitikerna och för regeringens alla övriga insatser som berör ungdomar 13-25 år som är tänkt att ersätta de nuvarande målen. Förslaget till nytt mål lyder: ungdomar ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Vidare föreslås att regeringens alla insatser som berör ungdomar från och med 13 till och med 25 år bör ha ett ungdomsperspektiv. Ett ungdomsperspektiv innebär att ungdomar ska få utöva sina mänskliga rättigheter, betraktas som en mångfald av individer, stöddas att bli självständiga och ha möjligheter att vara delaktiga och ha inflytande. Förslag läggs också fram i syfte att förtydliga och förbättra ungdomspolitikernas genomförande och samordning samt för att tydliggöra Ungdomsstyrelsens ansvar och uppdrag. Ungdomspolitikerna ska vara sektorsövergripande och behandla frågor om ungdomars levnadsvillkor inom områden som utbildning, arbete, försörjning, bostad, hälsa, inflytande, kultur och fritid. Utöver det sektorsövergripande arbetet bör ungdomspolitikerna omfatta vissa frågor inriktade specifikt till gruppen ungdomar. Dit hör frågor om unga kvinnors och unga mäns inflytande och delaktighet, organisering och fritidsverksamhet samt sexuella och reproduktiva rättigheter. Vidare läggs förslag som rör uppföljning och analys av ungdomars levnadsvillkor, attityder och värderingar. De fem huvudområdena för analys, samordning och redovisning som finns idag ska inte längre vara styrande. Den etablerade modell för uppföljning och analys av ungdomars levnadsvillkor, attityder och värderingar som finns bör dock behållas. Det bör även ske en utveckling av vilka indikatorer som bör ingå, antal och hur de bör presenteras och redovisas. Utvecklingen bör så långt möjligt samordnas med Barnombudsmannens arbete med indikatorer och med de i indikatorsystemet involverade myndigheterna.

Kommuner och landsting har en framträdande roll i ungdomspolitikerna. Det är här som ansvaret i huvudsak ligger för de frågor som påverkar ungdomars vardag såsom utbildning, social omsorg och trygghet, hälso- och sjukvård, samt kultur och fritid. Vidare har det civila samhällets organisationer stor betydelse för att stärka ungdomars makt att forma sina liv och för att ha inflytande över samhällsutvecklingen. De har även kunskap, kompetens och erfarenheter som bättre bör tas tillvara i genomförandet av ungdomspolitikerna. Det privata näringslivet ger många ungdomar den första viktiga erfarenheten av yrkeslivet. De erfarenheter och kunskaper som genereras om ungdomar inom näringslivet bör bättre tas tillvara, särskilt mot bakgrund av att ungdomsarbetslösheten är hög. I promemorian förslås därför också att samarbetet mellan olika aktörer ska förstärkas i syfte att uppnå bättre levnadsvillkor för ungdomar.